

Š i f r a k a n d i d a t a :

Državni izpitni center

JESENSKI IZPITNI ROK

GEOGRAFIJA

==== Izpitna pola 2 ====

Obča geografija – Geografija Slovenije

Petek, 27. avgust 2021 / 90 minut

Dovoljeno gradivo in pripomočki:
Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik.
Izpiti poli je priložena barvna priloga.

SPLOŠNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na tej strani).

Izpiti pola vsebuje 25 nalog. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 50. Za posamezno nalogu je število točk navedeno v izpitni poli.

Rešite pišite z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom v izpitno polo v za to predvideni prostor **znotraj okvirja**. Odgovarjajte v obliki povedi in ne le z besedo ali besedno zvezo. Pišite čitljivo. Če se zmotite, napisano prečrtajte in rešitev zapišite na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki bodo ocenjeni z 0 točkami.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 16 strani (1–16), od tega 2 prazni.

Barvna priloga ima 4 strani (17–20), od tega 1 prazno.

© Državni izpitni center
Vse pravice pridržane.

3/20

Prazna stran

OBRNITE LIST.

Obča

1. Na črto pred vsako trditev napišite vrsto prometa, ki ga le-ta opisuje. Izbirajte med:

letalski promet

železniški promet

cestni promet

morski promet

Izrazito prevladuje tovorni promet, za potnike pa je zanimiv predvsem kot turistična oblika prometa.

Predstavlja učinkovito obliko javnega prometa. V Evropi je po razvitosti te vrste prometa poznana Švica, v svetu pa Japonska.

(2 točki)

2. Opišite dva negativna učinka, poleg onesnaževanja voda, ki ju morski promet povzroča v okolju.

1 _____

2 _____

(2 točki)

3. Glede na besedilo pojasnite vpliv množičnega turizma na življenje domačinov v svetovno znanih turističnih središčih.

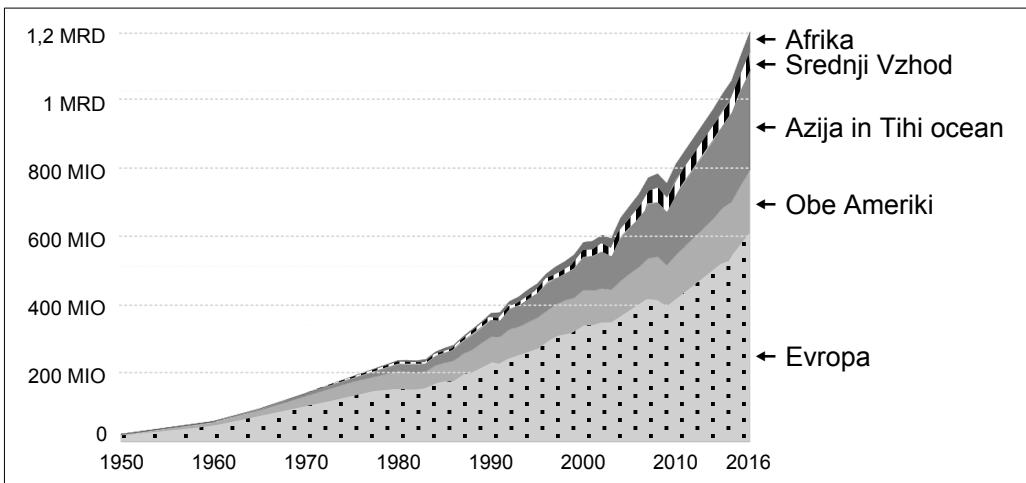
Benečanom turisti, ki v poletnih mesecih še v večjih trumah zasedejo to starodavno mesto v laguni, že pošteno načenjajo živce. Protestnih shodov je vse več, prebivalci pa pravijo, da če se bo tako nadaljevalo, kmalu v mestu ne bo več nobenega domačina, kar bi za Benetke pomenilo tragedijo.

(Vir: M. S., 24. julij 2017: Benetke-MMC RTV SLO, [https://www.rtvslo.si/tureavture/evropa/benecanom-prekipelo-zaradi-turistov/428339](https://www.rtvslo.si/tureavventure/evropa/benecanom-prekipelo-zaradi-turistov/428339). Pridobljeno: 21. 3. 2019.)

(2 točki)

4. Slika 1 prikazuje število turističnih prihodov po svetovnih območjih v obdobju 1950–2016. Pojasnite vzrok za enega od, na sliki vidnih, padcev turističnih prihodov po letu 2000.

Slika 1: Delež turističnih prihodov po svetovnih regijah

(Prirejeno po: <https://ourworldindata.org/tourism>. Pridobljeno 22. 3. 2018.)

(2 točki)

5. Slika 2 prikazuje prometni zastoj v enem izmed evropskih mest. Pojasnite enega od ukrepov, ki bi prispeval k ureditvi prometnih razmer z vidika trajnostnega razvoja.

Slika 2: Prometna gneča v mestu

(Vir: https://www.google.com/search?q=traffic+jam+romania&rlz=1C1LDJZ_enSI501SI639&source=lnms&tbo=isch&sa=X&ved=0ahUKEwjchcXI97rhAhXt-ioKHZC3CsUQ_AUJDigB&biw=1536&bih=723#imgrc=f92e6q5VDnJAEM. Pridobljeno: 4. 4. 2019.)

(2 točki)

Slovenija 1

6. Na črti v besedilu, ki opisuje značilnosti slovenskega morja, vpišite ustrezní številki.

Izbirajte med številkami:

25 33 37 50 60 100

V Sloveniji imamo le okoli 47 km obale, vendar se kljub majhnemu koščku Jadranskega morja uvrščamo med pomorske države. Slovensko morje je plitvi del Tržaškega zaliva in dosega globine do 37 m. Slanost morja je nekoliko višja od svetovnega povprečja in znaša okrog ____‰. Temperaturna nihanja površinskega sloja morja so čez leto zelo velika, saj se morje poleti ogreje tudi do 26°C. Razlika med plimo in oseko izjemoma preseže ____ cm.

(2 točki)

7. Opišite dva vzroka za večjo ekološko občutljivost morja v Tržaškem zalivu.

1 _____

2 _____

(2 točki)

8. Imenujte reko, ki je na sliki 8 v barvni prilogi označena s črko B. Opišite vzrok, zakaj je reka, ki je na sliki 8 v barvni prilogi označena s črko A, primernejša za izkoriščanje hidroenergije v primerjavi z reko, ki je na isti sliki označena s črko C.

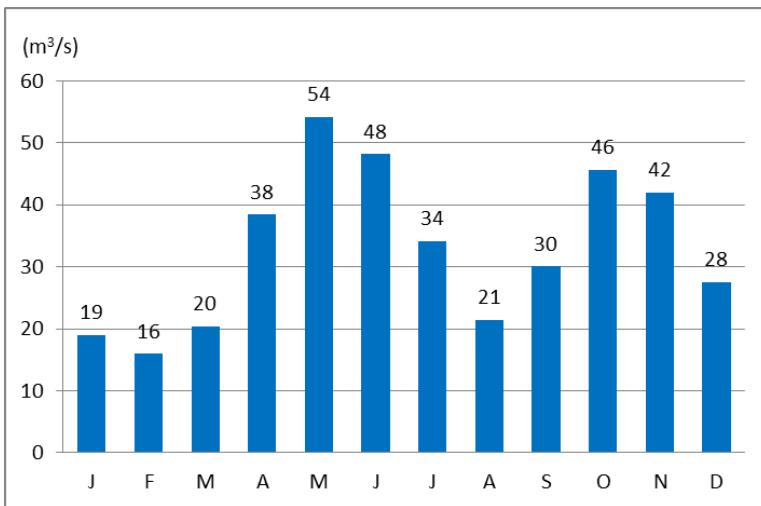
B (reka): _____

Opis: _____

(2 točki)

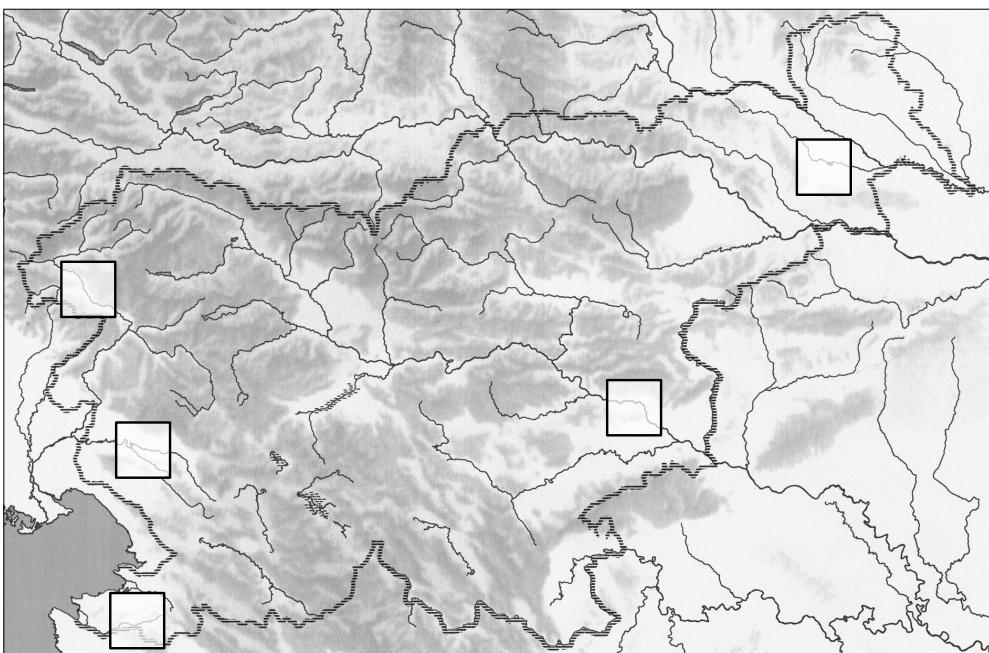

9. Hidrogram na sliki 3 prikazuje rečni režim ene izmed slovenskih rek. Na sliki 4 s črko X označite tisti kvadrat, ki je na območju prikazanega rečnega režima. Pojasnite rečni pretok reke v prvih treh mesecih v letu.

Slika 3

(Vir: <https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/e/e0/hidrogram.png>. Pridobljeno: 22. 4. 2019.)

Slika 4

(Prirejeno po: Senegačnik, J., 2008: Slovenija 1, geografija za 3. letnik. Delovni zvezek, str. 32. Modrijan. Ljubljana)

Pojasnitev: _____

(2 točki)

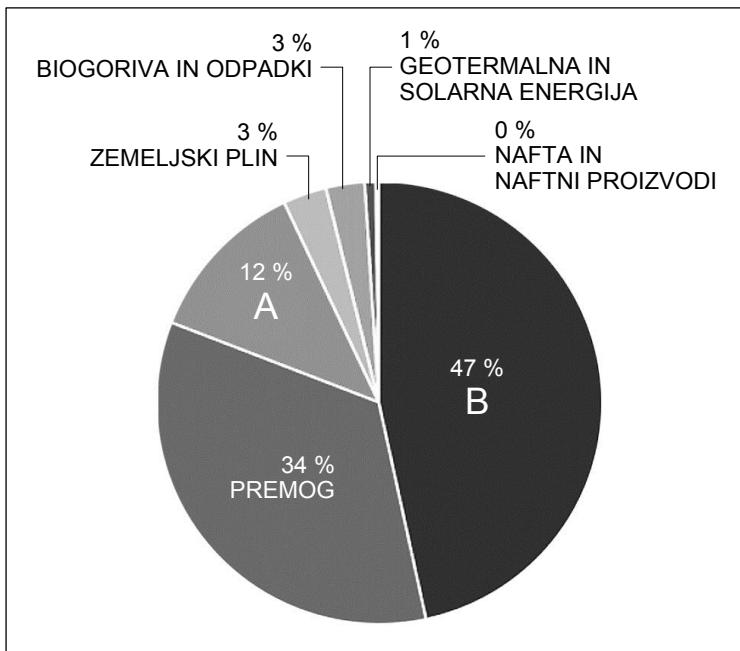

10. V krajšem, vsebinsko smiselnem besedilu povežite vse navedene pojme: Pomurska ravnina, raba tal, onesnaženost.

(2 točki)

Slovenija 2

11. Napišite črko, s katero je na sliki 5, ki prikazuje energijske vire za proizvodnjo električne energije in toplice v Sloveniji leta 2016, prikazana hidroenergija, in obkrožite hidroelektrarno na Soči.

Slika 5: Viri za proizvodnjo električne energije in toplice v Sloveniji 2016

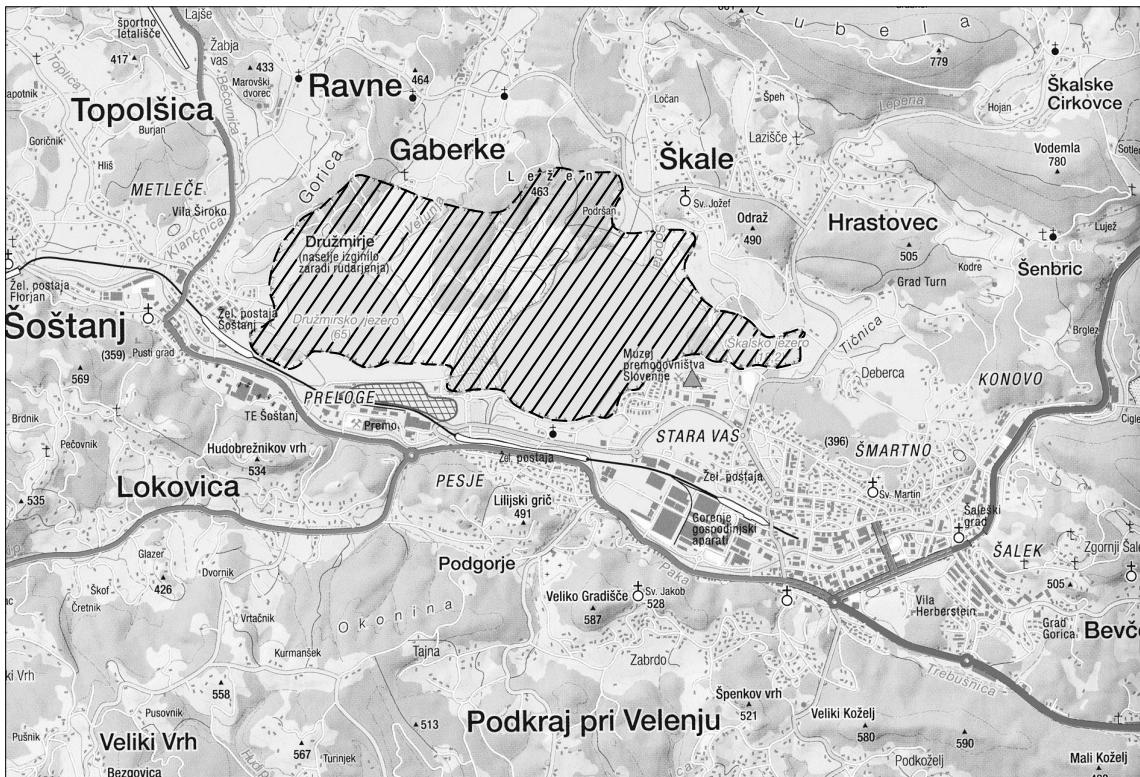
(Vir: SURS. Pridobljeno: 1. 3. 2019.)

Črka: _____

HIDROELEKTRARNA: Vrhovo Medvode Plave Formin Fala
(2 točki)

12. Imenujte regijo severovzhodnega predalpskega hribovja, ki jo prikazuje slika 6, in obkrožite črko pred trditvijo, ki velja za to regijo.

Slika 6

(Prirejeno po: Atlas Slovenije za osnovne in srednje šole, str. 64. Mladinska knjiga. Ljubljana, 2014)

Ime regije: _____

- A Premogovništvo se je začelo hitreje razvijati po zgraditvi Južne železnice.
- B Premogovne plasti so nastale v terciarnih nanosih.
- C Zaradi ugrezanja površja in nastanka jezer je premogovnik v zapiranju.

(2 točki)

13. K vsakemu obdobju razvoja industrije v Sloveniji pripишite eno črko ustreznega opisa.

_____ po 2. svetovni vojni _____ po obdobju gospodarske zaposlenih krize (2013)	A Velik del industrijske proizvodnje je v tuji lasti. B Poteka načrtna industrializacija regionalnih središč zunaj industrijskega polmeseca. C Še vedno prevladuje domač kapital, delež v industriji pa je majhen. D Zaradi agrarne prenaseljenosti je na voljo veliko delovne sile.

(2 točki)

M 2 1 2 5 0 1 1 2 1 1

14. Preberite besedilo in obkrožite razmestitveni dejavnik, ki je odločilno vplival na postavitev japonske tovarne industrijskih robotov Yaskawa v Kočevju. Opišite možni vpliv te tovarne na demografske značilnosti Kočevja in okolice.

Z novo tovarno industrijskih robotov Yaskawa v Kočevju Slovenija prevzema vodilno vlogo in postaja najmočnejša enota v evropskem delu Yaskawa Electric za izdelovanje robotov. V nekajmesečni poskusni proizvodnji bodo izdelali do 50 robotov na mesec, marca 2019 pa načrtujejo, da bodo proizvodnjo potrojili, saj morajo mesečno poslati na trg 150 robotov. Yaskawa Slovenija je tudi zelo dobro povezana z univerzitetnim okoljem. V zadnjih letih so za potrebe njenih evropskih podjetij postavili več kompetenčnih centrov. »Nimamo težav s pridobivanjem inženirjev niti nas ne skrbi proizvodni kader. Se bomo pa kadrovsko pripravili tudi na okrepitev raziskovalno-razvojnega oddelka,« pojasnjuje direktor.

(Prirejeno po: Petkovšek Štakul, J.: Japonci zagotovo še niso rekli zadnje besede. Dnevnik: <https://www.dnevnik.si/1042815298>. Pridobljeno: 19. 3. 2018.)

RAZMESTITVENI DEJAVNIK: surovine delovna sila energijski viri domači kapital

Opis: _____

(2 točki)

15. Opišite pozitiven vpliv morebitne gradnje hidroelektrarn na Muri, kot jih prikazuje slika 9 v barvni prilogi, na gospodarstvo Pomurja in pojasnite, kakšen bi bil njihov negativen vpliv na okolje, če bi jih zgradili.

Opis: _____

Pojasnitev: _____

(2 točki)

Slovenija – pokrajine 1

16. Imenujte turistični središči oziroma zdravilišči, ki sta na sliki 10 v barvni prilogi označeni s črkama A in B.

A: _____

B: _____

(2 točki)

17. Obkrožite črki pred trditvama, ki opisujeta značilnosti Obpanonske pokrajine, v kateri leži Murska Sobota.

- A Panonsko morje je prekrivalo Obpanonske pokrajine in naložilo sedimente kvartarne starosti.
- B Ob cestnih povezavah so razporejena razložena naselja.
- C Distrične rjave prsti so vzrok za nadpovprečen delež njivskih površin.
- D Politika policentričnega razvoja, avtocestna in železniška povezava so pripomogle k hitrejši gospodarski razvitosti pokrajine.

(2 točki)

18. Opišite vpliv reliefa in podnebja na razvoj vinogradništva v Obpanonskih pokrajinah.

Opis (relief):

Opis (podnebje):

(2 točki)

19. S pomočjo slike 11 v barvni prilogi pojasnite spremenjanje števila prebivalcev v Halozah od leta 1910 do 2010.

(2 točki)

20. Preberite sestavek in pojasnite vzrok za poplavljanje območja v spodnjem toku Krke, ki je del Vzhodne krške kotline, ter opišite enega izmed možnih ukrepov, ki bi zmanjšal škodo ob poplavah.

Eno poplavno najbolj ogroženih območij pri nas je Kostanjevica na Krki, ki bo sodelovala v projektu Donavska poplavna ravnica. S projektom, ki naj bi prinesel okoli 280.000 evrov, naj bi do prihodnjega poletja prišli do ukrepov za odpravo težav z naraslimi vodami. Ob vsakem večjem dežju pride voda na otok in ga poplavi. Zadnja velika poplava leta 2014, ko je bil pod vodo celoten otok, je naredila za 2,5 milijona evrov škode.

(Prirejeno po: Fajfar, S.: Kaj bo Kostanjevico rešilo pred Krko. Delo, 9. 2. 2019, str. 4.)

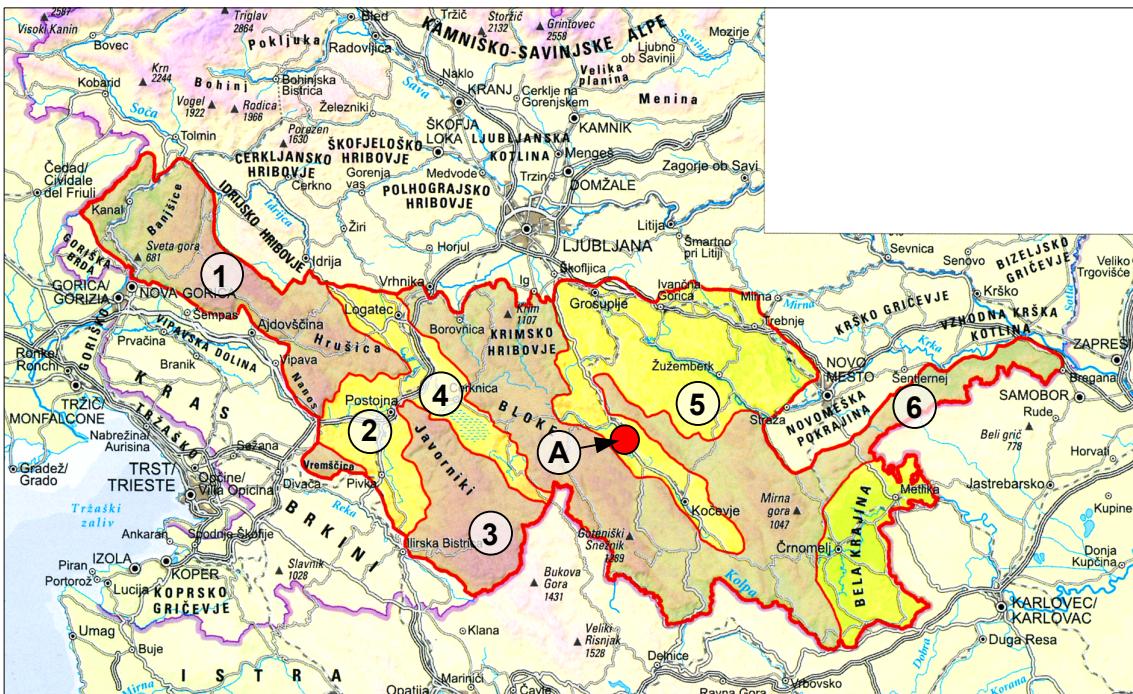
Pojasnitev: _____

Protipoplavni ukrep: _____
(2 točki)

Slovenija – pokrajine 2

21. Imenujte planoto, ki je na sliki 7 označena s številko 1, in dinarskokraško pokrajino, katere osrednji kraj je Žužemberk in ki je na isti sliki označena s številko 5.

Slika 7

(Prirejeno po: Senegačnik, J., 2010: Slovenija 2. Geografija za 4. letnik gimnazij, str. 84. Modrijan. Ljubljana)

1 (planota): _____

5 (dinarskokraška pokrajina): _____

(2 točki)

22. K posamezni trditvi, ki opisuje značilnost nekaterih dinarskokraških pokrajin, pripišite ustrezeno številko slike 7 v nalogi 21.

_____ Čez pokrajino poteka najlažje določljiva razvodnica med Črnim in Jadranskim morjem.

_____ Pokrajina ima alpsko slemenitev.

(2 točki)

23. Imenujte gospodarsko središče podolja, ki je na sliki 7 v nalogi 21 označeno s črko A, in napišite industrijsko panogo, ki se je razvila na podlagi naravnega bogastva bližnje okolice.

A (gospodarsko središče): _____

Industrijska panoga: _____

(2 točki)

24. Obkrožite območje, na katerem je naravna znamenitost, prikazana na sliki 12 v barvni prilogi, in imenujte še en kraški pojav, ki je značilen za to zavarovano območje.

OBMOČJA: Rakov Škocjan Cerkniško polje Planinsko polje Postojnska kotlina

Kraški pojav: _____

(2 točki)

25. Slika 13 v barvni prilogi prikazuje prometno obremenjenost slovenskih cest. Z opisom vzroka in posledice pojasnite prometno obremenjenost Dolenjskega podolja.

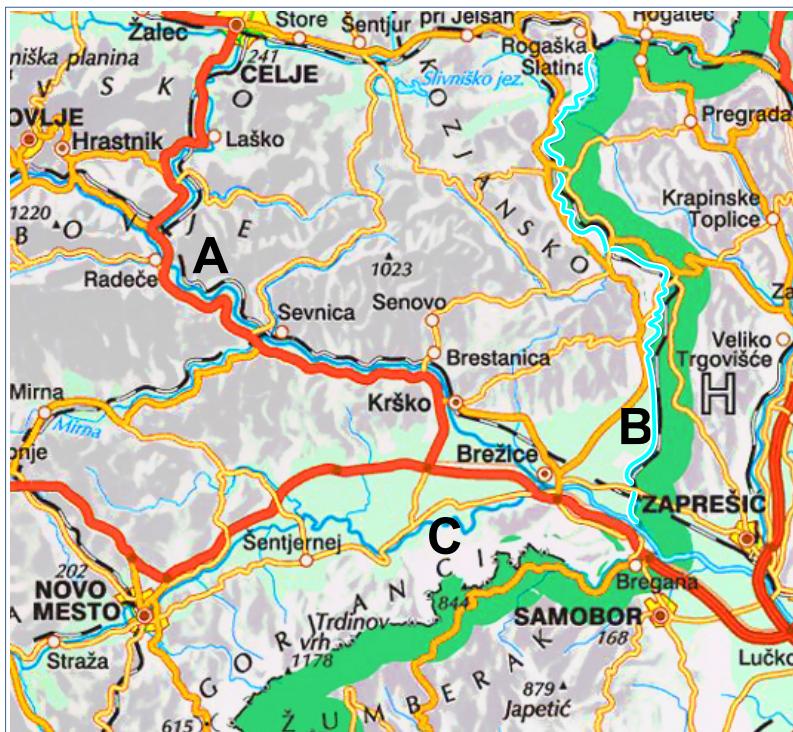
(2 točki)

Prazna stran

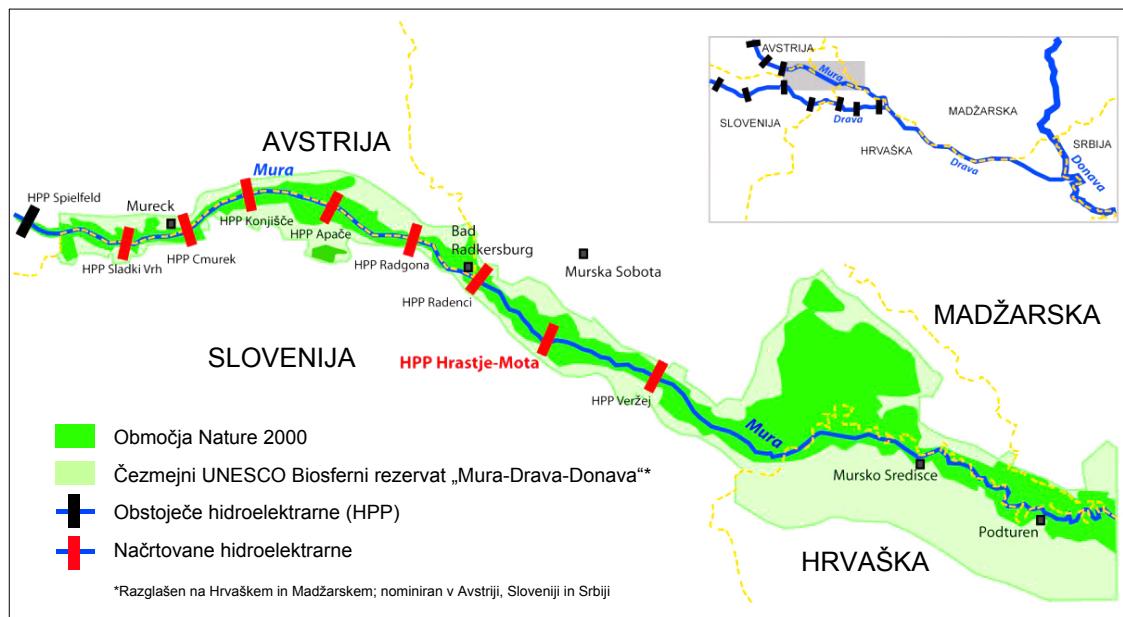
V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.

Barvna priloga (k Izpitni poli 2)

Slika 8

(Pridobljeno po: https://www.google.com/url?sa=i&source=images&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwjdhvHh8KThAhUtMuwKHUIPDYoQjRx6BAgBEAU&url=http%3A%2F%2Fwww.ursjv.gov.si%2Fsi%2Finfo%2Fclanki%2Fodpadki%2Fizbiranje_odlagali_sca_za_nsrao%2F&psig=AQVaw0EP2bpJ-OgK6AoSbdEKptT&ust=1553864014858285. Pridobljeno: 22. 4. 2019.)

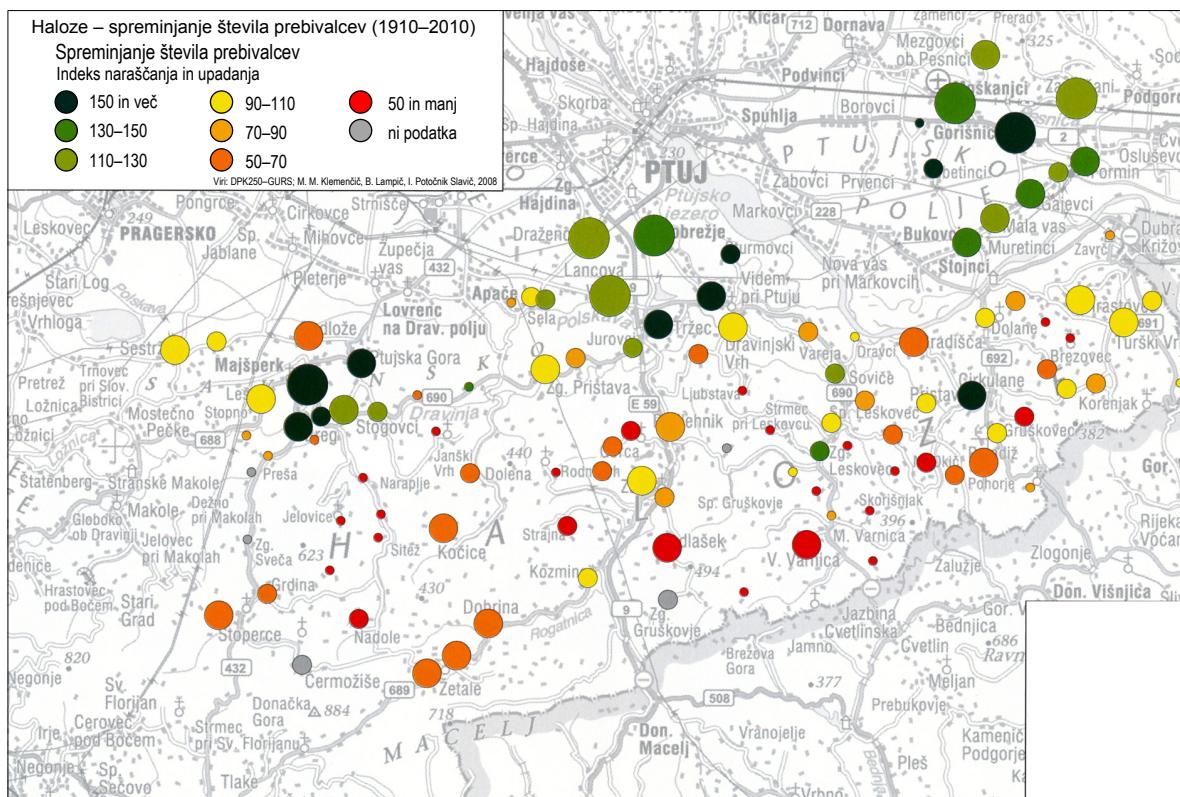
Slika 9

(Vir: <http://www.amazon-of-europe.com/si/o-kampanji/>. Pridobljeno: 1. 3. 2019.)

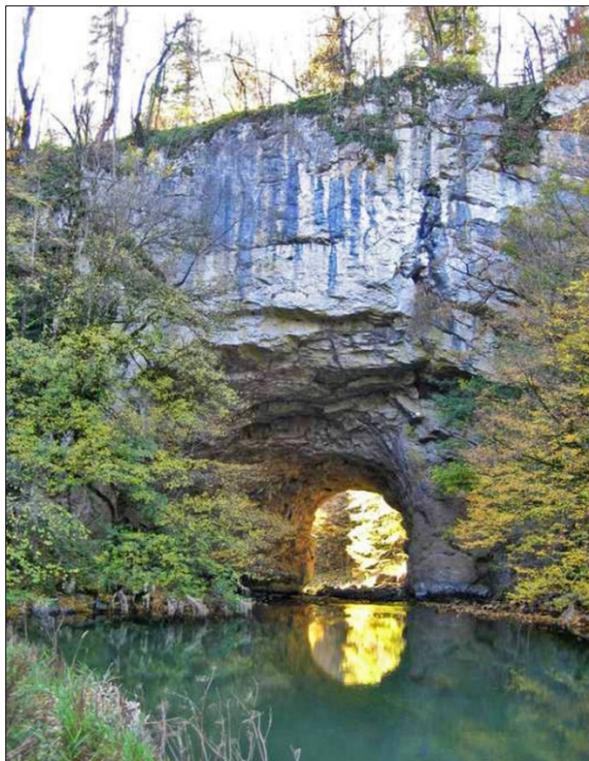
Slika 10

(Prirejeno po: Atlas Slovenije za osnovne in srednje šole, str. 101. Mladinska knjiga. Ljubljana, 2014)

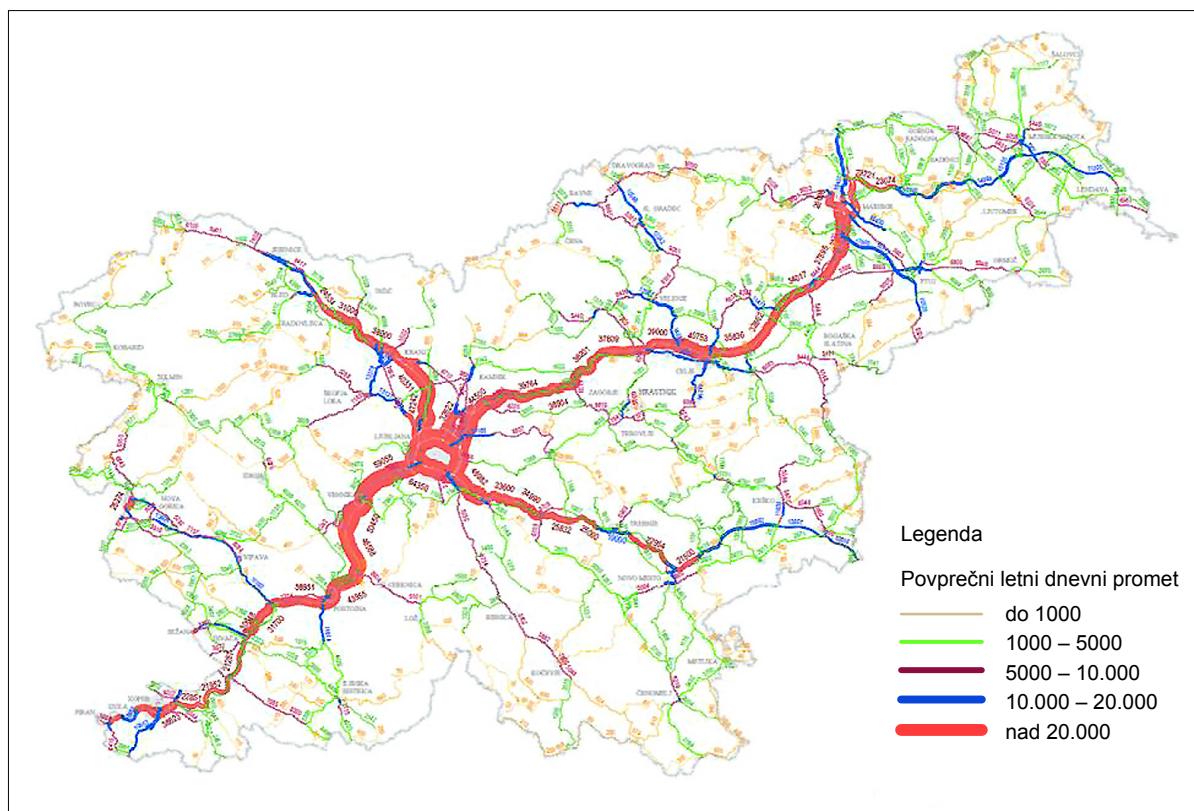
Slika 11

(Prirejeno po: Atlas Slovenije za osnovne in srednje šole, str. 109, Mladinska knjiga, Ljubljana, 2014)

Slika 12

(Vir: Flander, B., 2007–2019. Izleti – fotografije. Kraji – Slovenija. URL: <https://kraji.eu/slovenija /slo>. Pridobljeno: 1. 4. 2019.)

Slika 13

(Prirejeno po: Kopasić, M., in drugi, 2014: Naravoslovje in tehnik 4. i-uchbenik za naravoslovje in tehnika v 4. razredu osnovne šole. Zavod RS za šolstvo. Ljubljana. URL: euchbeniki.sio.si/nit4/1297/index3.html. Pridobljeno: 12. 3. 2019.)

Prazna stran